

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Jeg skal til hvad der i Anledning af den afsluttede Contract om Udførelsen af Jernbanen er bemærket tilføie et Par Ord. Det var efter nogle Overveielse mellem de af Ministeriet tilkaldte særligt kyndige Mænd og vedkommende Entrepreneurs Generalbefuldmægtigede, at Planerne om Arbeidets Udførelse bleve bestemte, men jeg maa bemærke, at det ingenlunde berøver paa frit Valg, om en Deel af Banen skal udføres i den eller den Periode, udføres tidligere eller senere; thi medens der er Egne, hvor der er lidet Jordarbejde at udføre og altsaa Intet til Hinder for en Fremskriden af Arbeidet, saa er der derimod andre Egne, hvor der paa enkelte Steder er betydeligt Jordarbejde at udføre, og hvor man derfor er nødt til at udsætte disse Arbeiders Fuldbendelse til en fjernere Tid. Der kan saaledes være enkelte Dalstrøg, som man skal igjennem, der kunne kræve mere og vedholdende Arbejde, og hvor man dog ikke er istand til at fremskynde Arbeidet, da man ikke kan bruge mere Arbeidskraft paa Stedet, end selve Localiteterne tilstede. Saaledes berøver Fuldbførelsen af Banen mellem Aarhus og Randers paa Jordarbeidet ved Aarhus; man kan der kun sende et bestemt Antal Vogne ned, for at fylde, og kan ikke sætte mere Arbeidskraft paa eller flere Vogne til Arbeidet, end Pladsen ved Udgavningen tillader, ellers vilde det være skeet. Det Samme er Tilfældet ved Veile = Egnen, hvor der er et Strøg, hvor Arbeidet er vanskeligt at udføre, og hvor Ingeniøren endnu er i Tvivl, om han ikke hellere skal gaae igjennem den ved en Tunnel, end ved at grave sig ned. Der er ved disse Arbejder ikke givet et frit Valg med Hensyn til Tiden for deres Fuldførelse; men det ligger i Sagens Natur, at et saa vidtløftigt Jordarbejde i det Hele maa paabegyndes itide, for at blive færdigt til rette Tid. Dette til Dphsning i denne Hensende. Jeg forstod ikke det ærede Medlem (Vessén), naar han sagde, at Folk mod Slutningen skulde blive saa hidsigte efter Jernbaner, saa man skulde komme til at tage en hvilken som helst Jernbane, uanset hvor den kom til at gaae. Enhver forandret Retning af Linien vil skee ved Lov; holder man sig til den Linie, der staaer i Loven, — og

ingen ny Lov er vedtagen, — er Regjeringen bunden ved, hvad der staaer der. Jeg tillod mig, ikke een, men flere Gange, at fremhæve stærkt under Jernbanesagens Forhandling, at jeg gav Nye Mølle som Pant; hvis man ikke fik noget Bedre, vilde man have Linien over Nye Mølle.

Der er iøvrigt under Finantslovens Behandling fremkommet en heel Deel forskjellige Bemærkninger, vedrørende Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, som jeg i Korthed skal søge at besvare. Spørgsmaalet om Undervisningen i de lærde Skoler saavel som meget andet besangaaende har været Gjenstand for Ministeriets Overveielse, og man har i den Anledning forhandlet med Bestyrerne, Lærerpersonalet, ved de lærde Skoler. Deres Betænkninger ere i disse Dage indkomne, men ere endnu ikke behandlede i Ministeriet; de vilde naturligviis senere blive Gjenstand for Overveielse. — Jeg vilde finde det høist u hensigtsmæssigt at forlange, at Eleverne ved Seminarierne skulde møde omkring i Landet for Examinationscommissioner og lade sig examinere; det strider ogsaa imod den Fremgangsmaade, man har indført ved de lærde Skoler, hvor man har fundet det rigtigt at henlægge Afgangsexamen til Universitetet, idet man har sagt: Kan man betro en Mand at give Undervisning, kan man ogsaa betro ham at examinere. Jeg skal ogsaa bemærke, at i dette Tilfælde, som saa ofte, stille Forbringerne sig noget besynderligt; man begyndte nemlig med at sige: Privatisterne blive forurettede ved Seminarierne, og det er derfor nødvendigt at indrette en særegen Examen; man sagde: De ere ikke sikrede Retfærdighed ved Seminarierne, ja, man gik endog saa vidt, at man satte ind i Loven, at der hversken til Examinatorer eller Censorer over Privatisterne maatte bruges Lærere fra Seminarierne. Alt dette gik man nu ind paa og indrettede en egen ombværende Examen, der flyttede sig fra et Sted til et andet og afholdtes snart i Fyen, snart i Sylland og snart i Sjælland. — Men nu vil man ikke nøies dermed, men vil, at man skal sende alle Eleverne fra Seminariet hen for at underkaste sig en Prøve for denne Commission; men det vil jeg finde i høieste Grad uhensigtsmæssigt og bebyrdende for Com-